

Ajuntament
de Barcelona

El nou Port Olímpic

Un espai ciutadà dedicat al mar

Plenari Municipal

Novembre 2019

Índex

1. Antecedents i situació actual	3
2. Oportunitat	4
3. Un nou model per al Port Olímpic.....	5
1.1. Una gestió cent per cent pública municipal	5
1.2. Un port integrat a la ciutat.....	7
El Port Olímpic un espai clau del Pla Litoral	7
Integració del Port Olímpic a la ciutat	8
Referent en sostenibilitat	9
1.3. Un nou model d'usos i activitats.....	9
La nàutica, l'esport i la divulgació com a protagonistes	10
1.4. Reforma integral de l'espai públic.....	11
Més del doble de l'espai públic per al ciutadà.	11
1.5. Millora en la infraestructura portuària	15
4. Viabilitat i calendari	15
Calendari actuacions	15

1. Antecedents i situació actual

L'Ajuntament (inicialment VOSA) té atorgada una concessió per a la construcció i gestió del Port Olímpic, per un període de trenta anys que venç l'abril de 2020. VOSA va cedir l'ús dels locals i del 75% dels amarraments a diferents particulars i va adjudicar la gestió i administració del Port a l'empresa POBASA, pel mateix període de la concessió.

Davant la finalització de la concessió l'Ajuntament manifestà la seva voluntat de realitzar una gestió del port des de la màxima proximitat territorial i amb amplies potestats que li permetin solucionar les problemàtiques detectades i dissenyar el futur model de port Olímpic que la ciutat mereix.

Tant la Generalitat de Catalunya com l'Ajuntament de Barcelona han coincidit en valorar que la millor fórmula per una adequada gestió pública municipal del port és la delegació de competències. En aquest sentit en data 2 de desembre de 2016, es signà per part de les dues administracions el Protocol de col·laboració amb la finalitat de que l'Ajuntament assumeixi la gestió pública del port Olímpic per delegació de la Generalitat de Catalunya.

En l'àmbit legislatiu es concreta en la normativa portuària la figura de la delegació de competències de les infraestructures portuàries en el municipi de Barcelona. S'introdueix en la Llei 5/1998, de 17 d'abril, de ports de Catalunya la Disposició addicional quarta: *“ Gestió de les infraestructures portuàries situades a Barcelona: La Generalitat en exercici de les seves competències, pot delegar a l'Ajuntament de Barcelona, en els termes que siguin acordats entre ambdues administracions, les competències relacionades amb la gestió de les infraestructures portuàries situades en aquesta ciutat” (art. 203 de la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals,...).*

El Protocol aprovat en desembre de 2016 contemplava la creació d'un grup de treball paritari per a la seva gestió, seguiment i impuls. El grup de treball va concloure, de forma consensuada, amb la redacció del “Conveni de delegació per part de la Generalitat de Catalunya a l'Ajuntament de Barcelona de les competències per a la gestió directa del Port Olímpic de Barcelona.” **El Consell Plenari Municipal de Barcelona, en sessió de 26 d'octubre de 2018, aprovà per unanimitat el Conveni i acceptà la delegació de competències del Port Olímpic .**

S'inclouïa en aquesta aprovació el “Pla Director Estratègic del Port Olímpic de Barcelona”. Un document d'estratègia i planificació que defineix les polítiques i les estratègies per al desenvolupament de les infraestructures i els serveis portuaris del Port Olímpic. És el full de ruta per a un nou model de Port Olímpic, resultat del procés de debat, treball i consens de la “Comissió de Seguiment” de la que formaven part tots els grups polítics municipals, veïns, operadors del port i departaments municipals afectats.

Amb posterioritat a l'aprovació municipal, la Generalitat de Catalunya manifestà la necessitat de que el Port Olímpic contribueixi a mantenir el principi d'autonomia

financera del sistema portuari de Catalunya, en el sentit de que una part dels beneficis que pugui generar, amb un import no inferior als 5 milions d'euros, es posin a disposició de la Generalitat per reinvertir en el propi sistema portuari català. Aquest fet significà la modificació del conveni aprovat a l'octubre de 2018 per incorporar aquesta petició de la Generalitat de Catalunya. El Consell Plenari Municipal, de data 30 de setembre de 2019, aprovà també per unanimitat, la modificació del Conveni.

En aquests moments l'efectivitat de la delegació de competències en el Port Olímpic a l'Ajuntament de Barcelona resta únicament pendent de l'aprovació del comitè executiu de la Generalitat de Catalunya.

2.Oportunitat

La finalització de la concessió del Port Olímpic al 2020, i la delegació de competències de la Generalitat a l'Ajuntament, apareixen com a grans oportunitats per repensar el model de desenvolupament i de gestió del port.

Al llarg dels seus 25 anys, el Port Olímpic s'ha anat consolidant com un espai dedicat a la restauració i l'oci nocturn, que donades les seves males condicions d'accessibilitat i connectivitat l'han acabant desvirtuant, a ulls de la ciutadania, de la seva funció principal: la portuària.

És per tant necessari, la recuperació del Port Olímpic com a espai portuari de la ciutat i per als seus ciutadans. Un espai públic de contacte amb el mar on la nàutica popular i els esport nàutics formin part de l'oferta d'oci i esport de la ciutat. Un espai de la ciutadania dedicat al mar.

3. Un nou model per al Port Olímpic

L'Ajuntament de Barcelona considera que es donen les circumstàncies idònies per abordar la transformació del Port Olímpic que permeti implementar un nou model per recuperar-lo com un nou espai portuari de la ciutat per als seus veïns i veïnes.

D'acord amb el Pla Director Estratègic, es proposa un nou model de gestió cent per cent pública municipal i s'estructura en 4 eixos:

- la integració del port amb la ciutat
- la definició d'un nou model d'usos i activitats
- la reforma integral de l'espai públic
- la millora de la infraestructura marina del port

1.1. Una gestió cent per cent pública municipal

La delegació de competències per part de la Generalitat de Catalunya permet a l'Ajuntament assumir directament la gestió del port amb amplies competències per facilitar la seva recuperació com espai portuari i ciutadà, potenciant el seu valor i singularitat com espai públic de la ciutat i incrementant el seu rendiment social.

Donada la complexitat i l'elevat nombre d'operadors implicats en el Port Olímpic, la coordinació es vehicularà mitjançant un Consell Rector com a màxim òrgan de govern, amb clara voluntat de lideratge polític. Aquest Consell Rector estarà presidit per la Segona Tinença d'Alcaldia, i en formaran part la Primera Tinença d'Alcaldia i les seves vessants econòmica, de comerç i de restauració, la regidoria d'Esports pel predomini de l'activitat esportiva que se li vol donar al Port i el Districte de Sant Martí per la vinculació territorial. També hi participaran els serveis municipals necessaris per garantir el bon funcionament del Port Olímpic.

D'altra banda es mantindrà la Comissió de Seguiment creada durant el procés de debat previ, i que facilitarà que els grups municipals, les Entitats, el veïnat i altres agents implicats col·laborin en el model i n'avaluïn el seguiment i la gestió.

Segons l'acord del Consell Plenari de l'Ajuntament de març de 2019, l'empresa municipal Barcelona de Serveis Municipals (BSM) durà a terme la gestió, explotació, manteniment integral, adequació i administració del Port Olímpic de Barcelona, realitzant aquelles activitats i funcions que corresponguin a l'Ajuntament de Barcelona i que no tinguin caràcter d'autoritat, per descentralització funcional.

BC
BN

1.2. Un port integrat a la ciutat

El Port Olímpic un espai clau del Pla Litoral

L'Ajuntament de Barcelona està elaborant el "*Pla estratègic dels espais litorals de la ciutat*", o "*Pla Litoral*", un instrument de planificació que pretén ordenar i gestionar els espais urbans del front marítim. El pla abasta els barris del litoral, els ports, les platges, els equipaments i els espais lliures. Pretén construir una estratègia conjunta que engloba tots aquests àmbits, que tenen com a comú denominador el seu vincle amb el mar.

El Pla Litoral planteja una aproximació al litoral a partir d'una visió integral i transversal que permeti copsar-ne les fortaleses, febleses, amenaces i oportunitats, i dur a terme accions i projectes que el transformin en un àmbit cada cop més habitable, sostenible i arrelat. El Pla té l'horitzó temporal de 10 anys i es desplega a través de 61 projectes que s'ordenen en diferents àmbits d'intervenció.

Aquests darrers anys Barcelona ha executat projectes importants d'obertura de la ciutat al mar que han convertit el litoral barceloní en un element icònic amb una imatge turística i comercial de primer ordre. No obstant això, el model de transformació del litoral avui mostra símptomes d'esgotament degut, entre altres, al model econòmic que s'ha imposat al litoral, a la tendència a la segregació socioespacial i l'existència de dinàmiques de gentrificació, a la pèrdua d'activitats tradicionalment relacionades amb la mar i a la implantació d'usos privatis en espais de caràcter públic. A més, ha faltat una visió conjunta de tot el front marítim de la ciutat i les intervencions han deixat espais que, encara avui, resten per repensar i integrar.

El Pla estratègic dels espais del litoral de la ciutat, o Pla Litoral, esdevé un instrument que té com a principal objectiu que la ciutat reconquereixi el front litoral com a espai públic de qualitat, obert i gaudit per tota la ciutadania, fent-ho de manera consensuada i amb la necessària complicitat de tots els agents per definir un nou model de futur per a aquest àmbit de la ciutat.

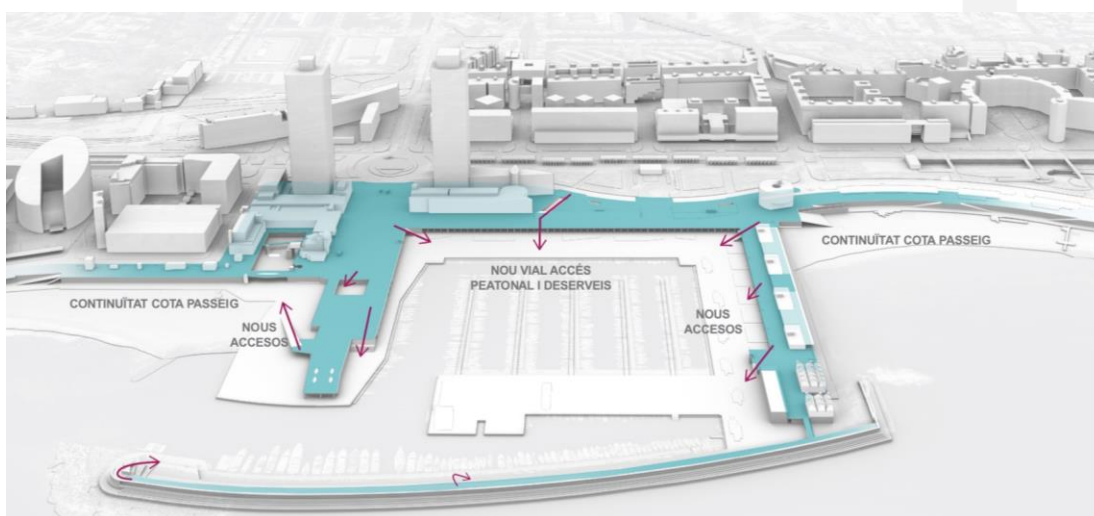
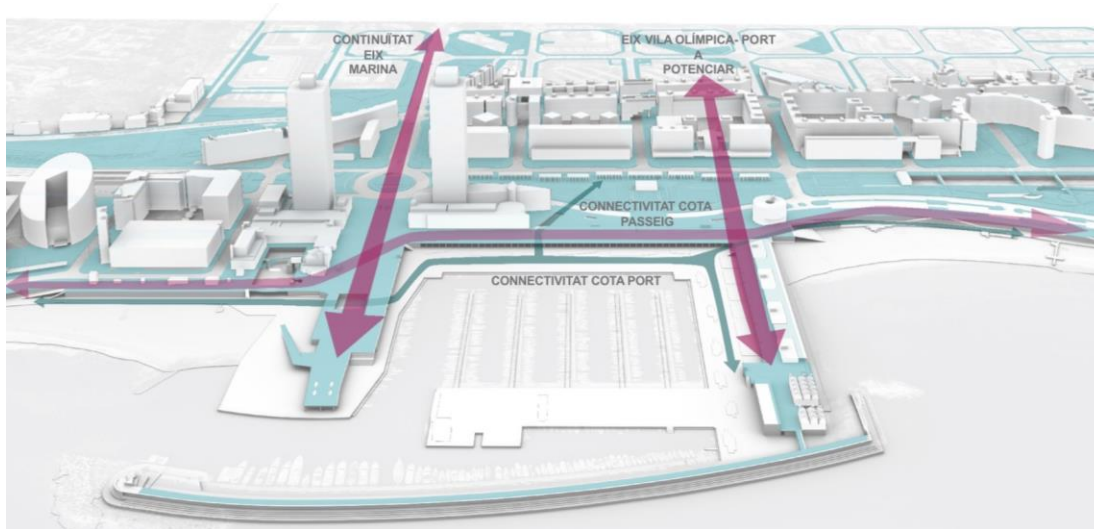
Cal destacar que el Port Olímpic és un dels projectes identificats com a clau en el Pla Litoral. En aquest sentit la proposta de nou model proposada per al Port Olímpic encaixa perfectament amb els objectius fixats pel Pla i gràcies a la seva transversalitat ha de permetre afavorir fins a onze de les quinze estratègies d'actuació contemplades en el Pla del Litoral.

Altrament, la metodologia participativa amb la que s'ha elaborat el Pla Director del Port Olímpic, mitjançant la Comissió de Seguiment, coincideix amb la voluntat de participació i recerca del consens amb tots els agents socials implicats que es contempla en el Pla del Litoral.

Integració del Port Olímpic a la ciutat

Per millorar la connectivitat i accessibilitat ciutat-port i donar resposta a les problemàtiques detectades, s'han establert unes línies d'actuació principals a desenvolupar:

- Millora de la connectivitat entre el port i la ciutat potenciant l'eix Marina i l'eix Vila Olímpica- moll de Gregal.
- Millora de la continuïtat dels recorreguts a cota ciutat i a cota platges al llarg del litoral.
- Nova connexió entre l'avinguda del Litoral i la cota inferior del port que substitueix l'actual rampa de vehicles de Marina.
- Millora de les connexions entre cota port i cota ciutat. Accessibilitat per a tothom.

Referent en sostenibilitat

Com a infraestructura clau en la lluita contra l'emergència climàtica, la transformació del Port Olímpic esdevé un repte cabdal.

Tal i com recull El Pla Director del Port Olímpic es pretén que el port sigui un referent d'excel·lència en sostenibilitat ambiental, un àmbit de cooperació per a concretar i donar a conèixer noves iniciatives de sostenibilitat ambiental i social. Es tractaria d'implementar programes / criteris ambientals per a les diferents activitats vinculades al funcionament del port, especialment en l'activitat portuària, nàutica, restauració (reducció de residus, reciclatge, estalvi d'aigua i energia, productes de proximitat,...) i organització d'events esportius.

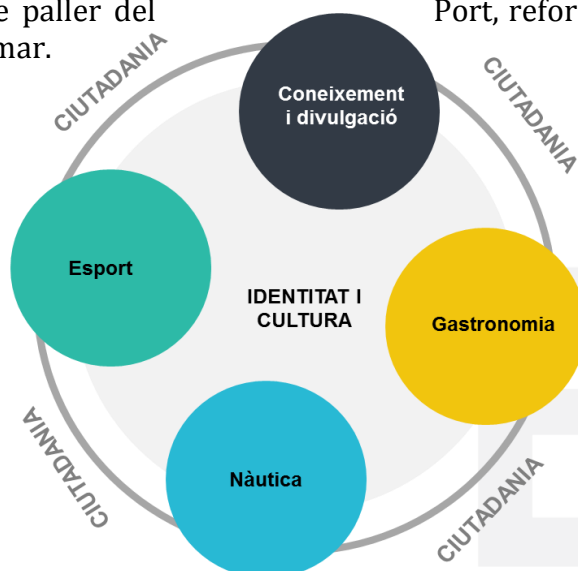
1.3. Un nou model d'usos i activitats

La desvinculació del Port Olímpic dels usos propis d'un port han acabat per desvirtuar-lo i allunyar-lo de la ciutadania, la qual ha acabat concepent el port com un espai dedicat a l'oci nocturn, així com un espai d'accés limitat i que són percebuts com una proposta llunyana per al seu ús i gaudi.

La definició del nou model d'usos i activitats vol que el Port Olímpic sigui vist com:

- Com un espai amb diversitat d'activitats esportives vinculades al mar.
- Com un espai on els vaixells formen part de l'oferta d'oci i esportiva de la ciutat.
- Com un espai gastronòmic vinculat al mar
- Com un espai de contacte amb el mar: des de la divulgació, formació i experimentació.
- Com un espai obert a la ciutadania.

Es pretén d'aquesta manera conceptualitzar un nou model d'usos, amb l'esport i la nàutica com a pal de paller del Port, reforçat per la gastronomia i el coneixement del mar.

La nàutica, l'esport i la divulgació com a protagonistes

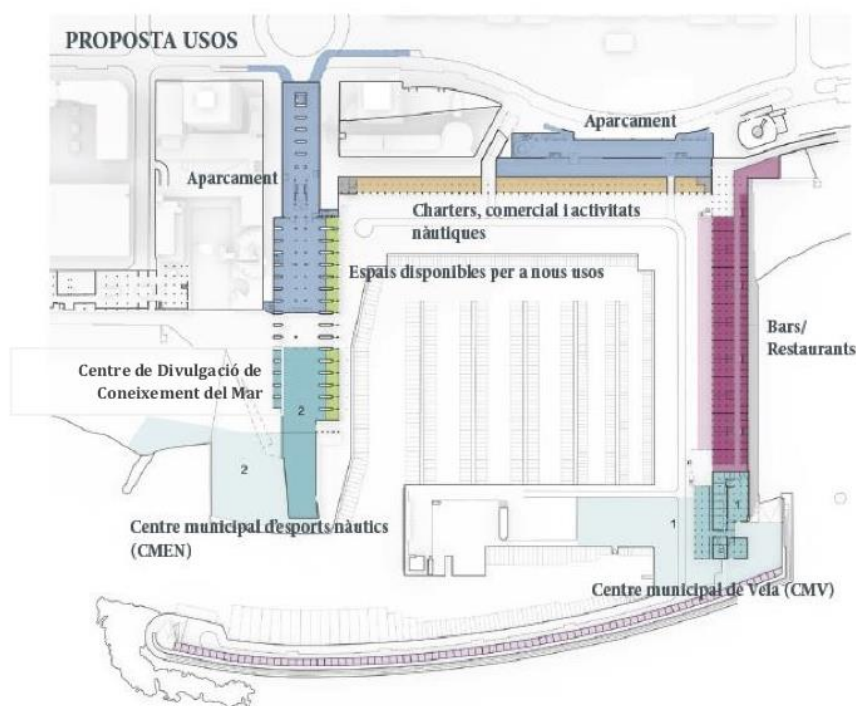
La reordenació d'usos i d'activitats pretén fer del Port Olímpic un espai que convidi a fer-hi vida ciutadana, amb la nàutica popular, l'esport i la divulgació com a activitats centrals. Hi haurà diversitat d'activitats esportives vinculades al mar, i els vaixells formaran part de l'oferta d'oci i esportiva de la ciutat. Es fomentarà també la divulgació, formació i experimentació, i la gastronomia vinculada al mar.

Per implementar aquest nou model, caldrà adequar els espais i les edificacions actuals. I s'impulsaran diverses novetats. Entre altres actuacions, s'ampliarà el Centre de Vela, al moll de Gregal, i es crearà un nou Centre Municipal d'Esports Nàutics al moll de la Marina. Aquest nou equipament disposarà d'una placa d'accés des del nou espai de vianants de l'eix Marina i des de la cota de platges.

També hi haurà un nou Centre de Divulgació del Coneixement del Mar ubicat al moll de la Marina que recull les demandes d'entitats mediambientalistes, i servirà per divulgar i fomentar el coneixement de l'entorn litoral entre la ciutadania.

Al moll de Mestral, el futur Port Olímpic reprogramarà els usos d'oci nocturn actuals i se substituiran per usos nàutics, fomentant així l'economia blava. I la restauració es mantindrà al moll de Gregal, amb una aposta per la cuina mediterrània de proximitat i vinculada al mar.

La concessió dels locals de tot l'entorn del port es durà a terme a partir de l'any 2020, quan està previst que finalitzin les condicions de les concessions actuals.

1.4. Reforma integral de l'espai públic.

Més del doble de l'espai públic per al ciutadà.

El Port Olímpic farà un autèntic pas endavant pel que fa a la connectivitat ciutat-port. Les intervencions previstes inclouen millores substancials al llarg de tot l'àmbit que permetran gaudir d'un espai públic de molta més qualitat, més diàfan i permeable i amb millor connectivitat entre nivells. Les línies d'actuació estan encaminades a recuperar espai públic per als vianants, en detriment de la presència de vehicles en superfície, terrasses tancades (carpes) i remodelant els espais. (veure imatges pàgines posterior)

D'una banda, l'espigó de Marina esdevindrà un gran espai de vianants. Es pacificarà la zona més propera a les dues torres desviant-hi el transit de vehicles per garantir els serveis i l'accessibilitat, i s'eliminaran les rampes d'accés rodat al port i la de sortida de l'aparcament actual per millorar tot l'espai de la zona de vianants.

A l'eix de la Vila Olímpica – moll de Gregal, es potenciarà la connectivitat amb el parc del Port Olímpic per generar una millor permeabilitat entre el barri i el port. A més, es donarà continuïtat i millorarà l'accés al Centre de Vela amb un nou passeig en forma de rambla que portarà fins al dic de recer. Es proposa eliminar les terrasses del moll de Mestral, facilitat per el canvi d'usos, i es reordenen les terrasses del moll de Gregal desplaçant-les arran de façanes i eliminant els tancaments i l'actual passadís de servei.

També s'establirà una nova connexió entre l'avinguda Litoral i la cota inferior del Port Olímpic que substituirà la rampa de vehicles de Marina. I es projecta una altra nova connexió al moll de Marina entre el passeig a cota de platja i l'extrem nord del port.

A la cota port, es reordenarà l'aparcament. Es limitaran les places en superfície, i l'aparcament es desviarà a les zones d'aparcament soterranis de l'entorn del port. Així mateix, es canviarà la distribució actual de terrasses –no es permetran carpes– per alliberar més espai públic.

Gracies a aquesta transformació, els ciutadans i ciutadanes podran gaudir de més del doble de l'espai públic actual del Port Olímpic. Es passarà dels 23.838 m² d'ara – 6.045 de la cota superior i 17.793 del passeig a nivell de mar– a 48.616 m² –20.790 i 27.826, respectivament–. Amb millores destacades com la pacificació de l'espigó de Marina, l'eliminació de la rampa d'accés rodat i una nova rambla al moll de Gregal.

Nou pas de connexió entre el port i el Passeig de la platja al Moll de Marina

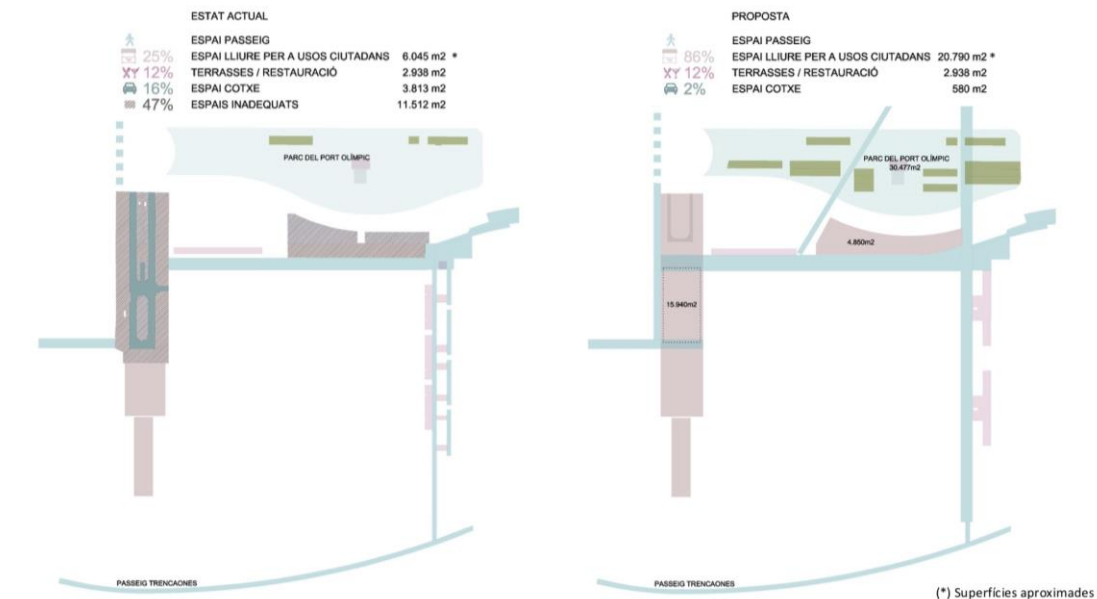

Moll de Mestral

B
BC
BN

61% + ESPAI PER A USOS CIUTADANS

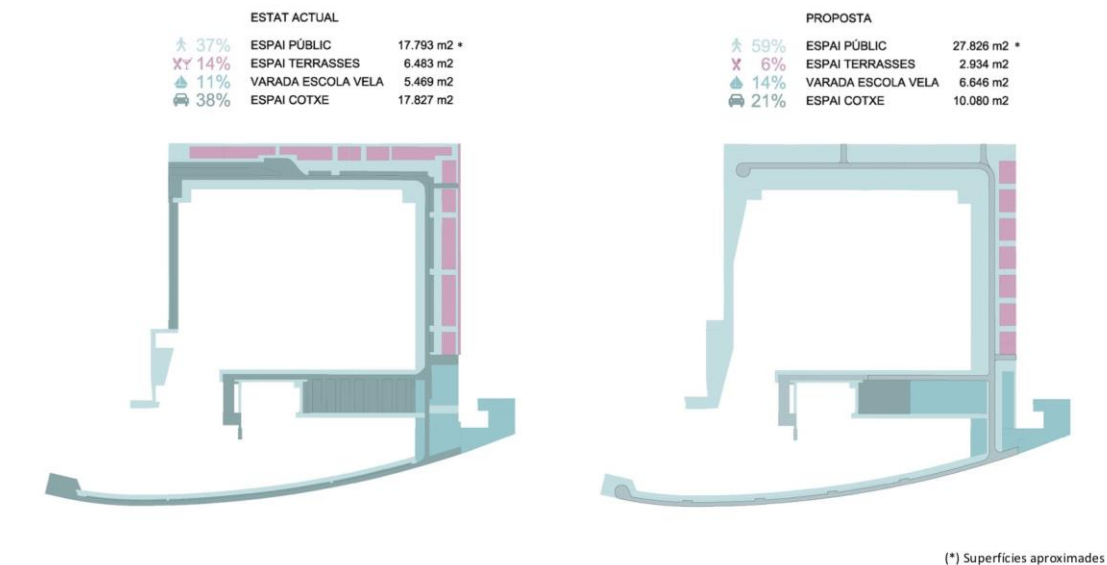
■ ESPAI PER ALS VEHICLES

Espais lliures cota ciutat – Comparatiu estat ctual i futur

22% + ESPAI PER A USOS CIUTADANS

■ ESPAI PER ALS VEHICLES

Espais lliures cota port – Comparatiu estat actual i futur

Eix Marina – Moll de Gregal

B
BC
BN

1.5. Millora en la infraestructura portuària

Per augmentar la seguretat del port i garantir la seva funcionalitat com a infraestructura marítima, el pla director contempla actuacions en el dic de recer per solucionar el problema d'ultrapassament que pateix des de la seva posada en marxa.

El dic de recer pateix problemes de l'ultrapassament, la solució definida combina el reforç del dic submergit, construcció de "botaones" en el dic de superfície i reparació del formigó degradat.

Per millorar l'accessibilitat i seguretat en l'entorn de la rampa de varada del Centre Municipal de Vela, s'ampliarà la planta del dic, en direcció sud-est.

També s'han previst mesures estructurals en edificacions, molls i pantalans, i es milloraran en la protecció de la sortida a mar des del Centre Municipal de Vela. Pel que fa al medi ambient, es milloraran els punts de recollida de residus i de les àrees tècniques.

4. Viabilitat i calendari

El full de ruta del Port Olímpic va acompanyat d'un estudi econòmic que vol garantir-ne la viabilitat. Basat en un model a 30 anys, preveu una inversió de 39 milions d'euros, d'acord amb el Conveni aprovat en Consell Plenari Municipal, que servirà per finançar les actuacions previstes pel que fa a les millores d'infraestructura i l'adequació de l'espai públic. Aquest pressupost no suposarà cap despesa per a les arques municipals, ja que serà autofinançat per la generació d'ingressos provinents de la comercialització dels locals -33.800 metres quadrats en total- i els 676 amarraments del port.

Calendari d'actuacions

Les diferents actuacions previstes per la implantació del nou model de Port Olímpic estan condicionades a l'aprovació de l'acord de delegació de competències per part del Govern de la Generalitat de Catalunya.

La primera intervenció, serien les obres del Dic de Recer (donat els problemes d'ultrapassament que pateix) que han de garantir la seguretat i correcta funcionalitat del port. El projecte d'aquesta intervenció va ser aprovat definitivament per la Comissió de Govern de l'Ajuntament de Barcelona de 10 d'abril de 2019 i compta, com obra portuària, amb l'autorització de la Direcció General de Transports i Mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat per resolució de data 11 de febrer de 2019. Està doncs en condicions de ser licitada immediatament en el moment en que s'aprovi l'acord de delegació i iniciar les obres l'any 2020.

La següent fita important, seria el cessament de les activitats dels locals d'oci nocturn del moll de Mestral i les obres de tancament i buidatge dels locals, a partir de maig de 2020, coincidint amb la finalització de la concessió.

Per continuar:

- ✓ Per una banda amb els projectes del nou accés al Port i d'adequació dels locals als nous usos vinculats a l'economia blava, i al nou model de restauració a desenvolupar per fases i que s'iniciarien al 2021 - 2023.
- ✓ Les obres del conjunt d'equipaments esportius, amb la reforma del Centre Municipal de Vela o la implantació del nou Centre Municipal d'Esports Nàutics i el Centre de difusió del mar; entre els anys 2022 - 2025.
- ✓ La resta d'obres infraestructurals i de connexió del Port que s'aniran planificant paral·lelament
- ✓ Les obres d'urbanització i adequació dels entorns del Port Olímpic, carrer Marina i l'eix Vila Olímpica, com a darrera fase de la intervenció.

Port Olímpic. Directrius per un nou model

MÉS PERMEABILITAT

MÉS CONNECTIVITAT

2 Eixos principals de connexió ciutat-litoral

2 Noves connexions passeig platja-port

REORDENACIÓ DE L'EIX MARINA

- Desviament del tràfic de vehicles
- Unificació, continuïtat i actualització de l'espai públic
- Reordenació de les connexions entre nivells

EIX MARINA I MOLL MESTRAL

- Reprogramació dels usos
- Remodelació de l'espai públic
- Millora de la connectivitat entre nivells

ESPAI PÚBLIC COTA PORT

- Reordenació de l'aparcament
- Reordenació de les terrasses
- Remodelació de l'espai públic
- Millora de la connectivitat entre nivells*

MOLL GREGAL

MOLL MARINA

Eix Marina

Eix Via Olímpica-Moll Gregal mitjançant el Parc del Port Olímpic

MÉS ECONOMIA BLAVA

MOLL MESTRAL

- Reprogramació dels usos: substitució per usos nàutics

MÉS ESPORT

AMPLIACIÓ DEL CENTRE DE VELA

MÉS SEGURETAT I EFICIÈNCIA

Millora i actualització de les infraestructures portuàries

NOU CENTRE MUNICIPAL D'ESPORTS NÀUTICS AL MOLL DE LA MARINA

- Reordenació de les connexions entre nivells
- Activació de l'espai públic

